

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1943 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 8 november 1940 (nr 926) med särskilda bestämmelser angående bolag, föreningar, sparbanker, vissa andra inrättningar och samfälligheter samt stiftelser vid krig eller krigsfara m. m.

Genom en den 5 mars 1943 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 88, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

om fortsatt giltighet av lagen den 8 november 1940 (nr 926) med särskilda bestämmelser angående bolag, föreningar, sparbanker, vissa andra inrättningar och samfälligheter samt stiftelser vid krig eller krigsfara m. m.

Härigenom förordnas, att lagen den 8 november 1940 med särskilda bestämmelser angående bolag, föreningar, sparbanker, vissa andra inrättningar och samfälligheter samt stiftelser vid krig eller krigsfara m. m., vilken enligt lag den 27 mars 1942 (nr 131) gäller till och med den 30 juni 1943, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1944; dock att, från och med den 1 juli 1943, 13 och 15 §§ i lagen skola hava ändrad lydelse på sätt nedan anges.

13 §.

I avseende å Sveriges allmänna hypoteksbank, konungariket Sveriges stads-hypotekskassa, Svenska skeppshypotekskassan, Svenska bostadskreditkassan, sparbankernas säkerhetskassa samt fondbörsen i Stockholm, så ock å stiftelser skall vad i denna lag är stadgat beträffande bolag och föreningar vara i tillämpliga delar gällande. Samma lag vare beträffande andra samfälligheter, som ej avses i lagen med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.

Vad i — — — och stiftelser.

15 §.

Där det finnes påkallat på grund av förhållanden, som avses i 1 §, äger Konungen medgiva avvikelse från vad som stadgas i 49 § lagen om bankrörelse, 31 och 32 §§ förordningen om jordbrukets kreditkassor, 215 § lagen om försäkringsrörelse, 87 § tredje stycket lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar, 19 § lagen den 24 mars 1938 om understödsföreningar, 35 § förordningen om erkända sjukkassor, 27 § förordningen om erkända arbetslöshetskassor samt 25, 29 och 33 §§ lagen om sparbanker.

Befogenhet, som — — — viss myndighet.

Lagen den 8 november 1940 (nr 926) med särskilda bestämmelser angående bolag, föreningar, sparbanker, vissa andra inrättningar och samfälligheter samt stiftelser vid krig eller krigsfara m. m. innehåller åtskilliga föreskrifter i syfte att underlätta förvaltningen av juridiska personers angelägenheter under krigsförhållanden. Bestämmelserna i lagen kunna av Kungl. Maj:t sättas i tillämpning vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Lagen, som ursprungligen gällde till och med den 31 mars 1942, har genom lag den 27 mars 1942 (nr 131) erhållit fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1943.

Vid remiss till lagrådet den 19 februari 1943 av det genom förevarande proposition framlagda lagförslaget anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Westman*, följande:

»Giltighetstiden för lagen den 8 november 1940 med särskilda bestämmelser angående bolag, föreningar, sparbanker, vissa andra inrättningar och samfälligheter samt stiftelser vid krig eller krigsfara m. m. torde böra förlängas, förslagsvis till och med den 30 juni 1944.

I samband med prolongeringen av lagen synas vissa jämkningar i densamma böra vidtagas.

I 2—12 §§ i lagen upptagas bestämmelser som hänföra sig till bolag, föreningar och sparbanker, varefter i 13 § föreskrives, att vad i lagen är stadgat beträffande bolag och föreningar skall i tillämpliga delar vara gällande i avseende å vissa andra rättssubjekt, däribland Svenska jordbrukskreditkassan. Enligt de nya bestämmelser för jordbrukskasserörelsen, som utfärdats genom förordningen den 5 juni 1942 (nr 325) om jordbrukets kreditkassor, skall Svenska jordbrukskreditkassan vara organiserad såsom ekonomisk förening med begränsad personlig ansvarighet. Då bestämmelserna i 2—12 §§ i förevarande lag sålunda äro omedelbart tillämpliga å *Svenska jordbrukskreditkassan*, torde den särskilda föreskriften om bestämmelsernas tillämpning å kassan böra uteslutas ur 13 § av lagen.

Enligt 15 § i lagen äger Kungl. Maj:t, där det finnes påkallat av krigsförhållanden, medgiva avvikelse från bland annat vad som stadgas i 30 § förordningen om jordbrukets kreditkassor. Härmed har avsetts att möjliggöra avvikelser från bestämmelserna om redovisning av centralkassas för jordbrukskredit kassareserv i 30 § förordningen den 3 juli 1930 (nr 317)

om jordbrukets kreditkassor. Denna förordning har numera ersatts av förutnämnda, den 5 juni 1942 utfärdade förordning i ämnet, i vilken bestämmelserna om skyldighet för centralkassa för jordbrukskredit att redovisa kassareserv upptagits i 31 §. Härav föranledes en jämkning av 15 § i den nu förevarande lagen.

Förordningen den 5 juni 1942 om jordbrukets kreditkassor innebär vidare en omreglering av grunderna för centralkassornas inlåningsrätt. De nya bestämmelserna härom, vilka upptagits i 32 § av förordningen, ha utformats i nära anslutning till föreskrifterna i 25 § lagen om sparbanker om inlåningsrätt för sådana banker. Enligt 15 § i den nu förevarande lagen äger Kungl. Maj:t under krigsförhållanden medgiva avvikelser från bestämmelserna i 25 § lagen om sparbanker. Då i ett sådant läge behov jämväl kan tänkas föreligga att kunna medgiva avvikelser från bestämmelserna om centralkassas inlåningsrätt, torde 15 § i lagen den 8 november 1940 böra kompletteras med ett stadgande därom.

De angivna jämkningarna i lagen torde böra träda i kraft den 1 juli 1943.»

Lagrådet har lämnat det upprättade lagförslaget utan erinran.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa, *Utskottet.*

att förevarande proposition, nr 88, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 mars 1943.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter, Gärde, Karl Emil Johanson, Branting, Brandt, Ahlqvist, Verner Andersson* och *Lindblom*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Ryberg, Olsson* i Mellerud, *Berg, Björling, Lindberg* i Stockholm och *Birke*.